

MORE THAN

Huomisen Länsi-Uusimaa

Länsi-Uudenmaan tulevaisuuskuvat 2035

Sointu Kouki

050 593 1394

sointu@morethan.fi

Johanna Vilkuna

044 060 1292

johanna@morethan.fi

Mitä tulevaisuuskuvat ovat?

Tulevaisuuskuvat ovat vaihtoehtoisia ja uskottavia kuvauksia siitä, miltä Länsi-Uusimaa ja sen ulkoinen toimintaympäristö voivat näyttää vuonna 2035.

Tulevaisuuskuvat eivät ole ennusteita, vaan väline päätöksenteon tueksi: ne auttavat haastamaan nykyisiä oletuksia, tunnistamaan riskejä ja mahdollisuuksia ja tekemään kestävämpiä strategisia valintoja.

Yksikään tulevaisuuskuva ei yleensä toteudu sellaisenaan, vaan toteutuva tulevaisuus sisältää piirteitä useista eri tulevaisuuskuvista. Tarkoituksena ei siis ole valita yhtä tulevaisuuskuva.

Trendit

Trendit kuvaavat pitkän aikavälin kehityssuuntia, jotka näyttäytyvä samankaltaisina kaikissa tulevaisuuskuvissa

Ilmastonmuutos ja kestävyyskriisi

Ilmastonmuutoksen vaikutukset voimistuvat ja kytkeytyvät yhä tiiviimmin luontokatoon, resurssien käyttöön ja taloudelliseen vakauteen. Sopeutumisen merkitys kasvaa. Kestävyyskriisi rajoittaa vaihtoehtoja ja lisää paineita muuttaa tuotantoa, kulutusta ja maankäyttöä.

Julkisen talouden haasteet

Kuntatalouden liikkumavara kapenee. Paineet kasvavat erityisesti väestörakenteen muutoksen ja investointitarpeiden myötä. Talouden sopeuttamisesta tulee pysyvä tila. Tämä lisää painetta priorisointiin, tehokkuuteen ja uusien rahoitus- ja toimintamallien etsimiseen.

Resurssiniukkuus

Maapallon väestö kasvaa ja vaurastuu. Energiaan, raaka-aineisiin ja materiaaleihin liittyvä niukkuus lisääntyy. Saatavuuden vaihtelut ja hinnan heilahtelut ohjaavat tuotantoa, investointeja ja logistiikkaa. Resurssitehokkuus ja kiertotalous nousevat keskeisiksi toimintaperiaatteiksi.

Väestön ikääntyminen

Väestö ikääntyy nopeasti, ja työikäisen väestön osuus pienenee monissa maissa. Ikääntyminen muuttaa palvelutarpeita, työmarkkinoita ja julkisen talouden rakennetta. Kehitys on pitkäaikainen ja ennakoitava, mutta sen vaikutukset kumuloituvat vähitellen.

Kaupungistuminen

Kaupungistuminen jatkuu, mutta sen luonne muuttuu. Kasvu keskittyy yhä suuriin kaupunkiseutuihin ja niiden vaikutusalueille, samalla kun alueellinen eriytyminen voimistuu. Asumisen hinta, elämänlaatu ja työn joustot ohjaavat yhä enemmän muuttoliikettä.

Jatkuva epävarmuus ja muutosnopeus

Elämme ennätysellisen epävarmuuden aikaa. Kiihtyvä muutostahti näkyy kaikilla yhteiskunnan tasoilla ja muutosvauhdin uskotaan kasvavan entisestään. Esimerkiksi teknologinen kehitys on kymmenkertaistanut muutoksen nopeuden viime vuosina ja äärisäiden määrä on kaksinkertaistunut kahden vuosikymmenen aikana.

Merkittävimmät epävarmuudet

Epävarmuudet ovat tekijöitä, joiden kehityssuunta vaihtelee eri tulevaisuuskuvissa

- › Geopolitiikka ja turvallisuustilanne
- › EU:n toimintakyky ja rooli
- › EU- ja kansallisen tason sääntely (ympäristö, data, jne.)
- › Vihreä siirtymä ja siihen liittyvät investoinnit
- › Ilmastonmuutoksen vaikutukset
- › Luonnon monimuotoisuus
- › Suomen talouskehitys ja maailmantalous
- › Väestöliikkeiden suunta ja luonne
- › Kuntien ja alueiden rooli ja toimijuus
- › Pääkaupunkiseudun rooli
- › Energiainfrastruktuuri
- › Elinkeinorakenne
- › Arvot ja ideologia sekä demokratian kehitys
- › Liikkuminen ja alueen saavutettavuus
- › Matkailu, turistivirrat ja Suomen kiinnostavuus matkailukohteena

Länsi-Uudenmaan tulevaisuuskuvat 2035

Valikoivan kasvun metropoli

Ennakoitavuus ja elämänlaatu korostuvat

Maailma on moninapainen. Suorat konfliktit ovat harvinaisia.

EU toimii vakauden vahvistajana ja luo ennustettavuutta.

Vihreä siirtymä etenee tasaisesti. Teknologisia läpimurtoja ei tapahdu.

Länsi-Uudenmaan itäisemmät kunnat asemoituvat osaksi laajentunutta pk-metropolia.

Alueen väestönkasvu on hidasta. Kunnat ovat sujuvan arjen mahdollistajia

Vihreän teollisuuden vyöhyke

Kilpailu kiristyy ja investoinnit kiihtyvät

Maailma on blokkiutunut ja blokkien välinen kilpailu on räiskyvää.

EU-Nato-blokki on sisäisesti vakaa ja toimii selkeästi omilla ehdoillaan.

Vihreä siirtymä on talouden keskeinen ajuri.

Länsi-Uusimaa nousee rohkean vihreän siirtymän ytimeen.

Kunnat toimivat mahdollistajina. Kasvun vastapainona ympäristö- ja maankäyttökongfliktit kärjistyvät.

Sopeutumisen periferia

Selviytyminen määrittää kehitystä

Maailman poliittinen tilanne on epävaka.

EU keskittyy sisäisen vakauden ja perus-turvallisuuden ylläpitämiseen.

Vihreä siirtymä hidastuu ja ilmastopakolaisuus kasvaa.

Länsi-Uudenmaan väestö kasvaa maahanmuuton ansiosta.

Kuntien rooli painottuu peruspalveluihin ja kuntatalous on jatkuvaa kriisinhallintaa.

Länsi-Uudenmaan tulevaisuuskuvat 2035

Valikoivan kasvun metropoli

Ennakoitavuus ja elämänlaatu korostuvat

Maailma on moninapainen. Suorat konfliktit ovat harvinaisia. Globaali talous kasvaa hitaasti mutta vakaasti.

EU toimii vakauden vahvistajana ja sääntelyn takaajana, luoden pitkäjänteisen ja ennustettavan toimintaympäristön.

Vihreä siirtymä etenee tasaisesti ja hallitusti. Suuria teknologisia läpimurtoja ei tapahdu, mutta olemassa olevat ratkaisut skaalautuvat laajasti.

Länsi-Uusimaan itäiset kunnat asemoituvat tietoisesti osaksi laajentunutta metropolialuetta. Alue panostaa saavutettavuuteen, sujuvaan arkeen ja laadukkaaseen asumiseen.

Alueen väestönkasvu on hidasta. Muuttajat ovat usein työssäkäyviä, lapsiperheitä ja etätyötä tekeviä osaajia.

Vihreän teollisuuden vyöhyke

Kilpailu kiristyy ja investoinnit kiihtyvät

Maailma on blokkiutunut. Blokkien välinen kilpailu on räiskyvää, mutta blokkien sisäinen yhteistyö on vahvaa.

EU ohjaa investointeja strategisesti huoltovarmuuden ja vihreän siirtymän nimissä.

Vihreä siirtymä toimii talouden moottorina. Myös merkittäviä teknologisia läpimurtoja syntyy. Talous kasvaa epätasaisesti.

Länsi-Uusimaa hyötyy sijainnistaan, satamistaan, maa-alastaan ja energiainfrastaan. Alue nousee tuotannon, logistiikan ja energiaratkaisujen käytäväksi.

Kunnat toimivat aktiivisina mahdollistajina ja investoijina. Kasvun vastapainona ympäristö- ja maankäyttökonfliktit kärjistyvät.

Sopeutumisen periferia

Selviytyminen määrittää kehitystä

Maailman poliittinen tilanne on epävakaa ja kansainväliset instituutiot heikentyvät. Globaali talous on pitkittyneessä matalasuhdanteessa.

EU keskittyy sisäisen vakauden ja perusturvallisuuden ylläpitämiseen.

Vihreä siirtymä hidastuu ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen vie valtavasti resursseja. Ilmastopakolaisuus kasvaa.

Länsi-Uudenmaan väestö kasvaa maahanmuuton ansiosta. Alue houkuttelee, kun suurten kaupunkien segregatio, levottomuudet ja kustannukset kasvavat.

Kuntien rooli painottuu peruspalveluihin ja kuntatalous on jatkuvaa kriisinhallintaa.

Tulevaisuuskuva 1

Valikoivan kasvun metropoli

Maailma on moninapainen. Suurvaltakilpailu jatkuu, mutta 2020-luvun kriisien jälkeen kansainvälisiä pelisääntöjä on vahvistettu ja yhteistyön rakenteita uudistettu. Geopoliittinen jännite pysyy pääosin diplomaattisten ja taloudellisten kanavien sisällä. Geopoliittinen epävarmuus ei ole kadonnut, mutta se on ennakoitavampaa kuin aiempina vuosikymmeninä.

EU löytää uuden roolinsa vakauden, sääntelyn ja ennakoitavuuden vahvistajana. Se ei ole nopein tai rohkein toimija, mutta sen kyky luoda yhteisiä pelisääntöjä, ohjata markkinoita ja sovittaa yhteen jäsenmaiden intressejä on vahvistunut. Se toimii erityisesti sääntelyn, markkinoiden ohjauksen ja yhteisten standardien kautta. EU:n merkitys näkyy erityisesti energia-, ilmasto- ja digitaalisessa sääntelyssä, jotka luovat yrityksille ja alueille säännellyn mutta ennakoitavan toimintaympäristön.

Globaali talous kasvaa hitaasti mutta vakaasti. Taloussykli ovat lyhyempiä kuin ennen, mutta täysimittaisia romahduksia vältetään. Palvelut, digitaalisuus ja osaamisintensiivinen työ vahvistuvat edelleen. Teknologinen kehitys on pääosin tehostavaa: se parantaa tuottavuutta ja joustavuutta, mutta ei mullista yhteiskuntarakenteita.

Vihreä siirtymä etenee hallitusti. Hiilineutraalius on laajasti hyväksytty yhteinen suunta, ja politiikka, sääntely ja markkinat tukevat toisiaan. Suuria teknologisia läpimurtoja ei tapahdu, mutta olemassa olevat ratkaisut skaalautuvat laajasti. Ilmastonmuutoksen vaikutukset tuntuvat arjessa, kun sään ääri-ilmiöt lisääntyvät, Pohjois-Eurooppaan lämpöä kuljettavien AMOC-virtojen pysähtymisen riski voimistuu. Sopeutuminen korostuu enemmän kuin radikaalit ratkaisut.

Länsi-Uusimaa rakentaa tulevaisuuttaan maltillisesti ja pragmaattisesti. Alueen asemoituminen suhteen pk-seutuun on jakaantunutta. Itäinen osa asemoituu tietoisesti osaksi laajentunutta pk-seudun metropolialuetta sitä täydentäviksi asuinalueiksi. Alueen läntisemmät kunnat rakentavat vahvemmin omaa identiteettiään. Panostukset kohdistuvat saavutettavuuteen, joukkoliikenneyhteyksiin, sujuvaan arkeen ja digitaalisiin yhteyksiin,

jotka tukevat etä- ja hybridityötä. Työ on hajautunutta: osa tehdään kunnissa, osa etänä ja osa pääkaupunkiseudulla. Asuntotuotanto painottuu houkuttelevaan, väljään ja laadukkaaseen asumiseen, erityisesti pientaloihin ja puurakentamiseen. Alueen yrityskehitys koostuu pääosin pienistä ja keskisuurista yrityksistä, palveluista ja osaamisintensiivisestä työstä, jotka hyötyvät vakaasta ja ennakoitavasta toimintaympäristöstä. Kaksikielisyys on luonteva osa alueen identiteettiä ja arkea.

Vihreä siirtymä näkyy energiatehokkaassa rakentamisessa, puurakentamisen yleistymisessä ja pienissä uusiutuvan energian ratkaisuissa. Suuria teollisia investointeja ei synny eikä niitä myöskään tavoitella tietoisesti.

Ympäristösääntelyn ennakoitavuus helpottaa pitkäjänteistä kaavoitusta ja infrastruktuurin kehittämistä. Hulevesiratkaisut, infran sijoittelu ja luonnon huomioiminen ovat osa normaalia suunnittelua. Luonto ja virkistysarvot muodostuvat entistä tärkeämmäksi vetovoimatekijäksi maailmassa, jossa vakaus ja elämänlaatu korostuvat.

Kunnat eivät tavoittele nopeaa kasvua tai teollista läpimurtoa, vaan toimivaa arkea, turvallisuutta ja hallittua kehitystä. Väestönkasvu on hidasta. Muuttajat ovat usein työssäkäyviä, lapsiperheitä ja etätyötä tekeviä osaajia, joille elämänlaatu, turvallisuus ja sujuvuus ovat keskeisiä vetovoimatekijöitä.

Kuntatalous on vakaa mutta riippuvainen pendelöinnistä ja verotulojen kehityksestä. Kunnat joutuvat tekemään vaikeita taloudellisia valintoja. Investoinnit tehdään vaihteittain ja harkiten. Länsi-Uudenmaan kunnat eivät tavoittele roolia elinkeinomooottoreina, vaan sujuvan arjen mahdollistajina. Talouden logiikka perustuu ennakoitavuuteen: hitaampi eteneminen on rationaalinen valinta. Luottamus kuntapäätäjiin on yleisesti ottaen korkealla, koska päätöksenteko koetaan harkituksi ja läpinäkyväksi. Alueen hitaampi kehittyminen ja asemoituminen ”nukkumalähiöksi” herättää kuitenkin myös vastustusta ja huolta taloudellisen kestävyysnäkökulmasta.

Tulevaisuuskuva 2

Vihreän teollisuuden vyöhyke

Maailma on geopolittisesti jakautunut. Suurvaltojen välinen kamppailu muovaa taloutta, teknologiaa ja turvallisuuspolitiikkaa. EU ja Nato, Kiina ja globaalin etelän liittoumat toimivat yhä selkeämmin omilla ehdoillaan. Blokkien sisäinen yhteistyö on vahvaa. EU-Nato-blokki on sisäisesti vakaa ja kykenee ohjaamaan suuria investointivirtoja strategisesti tärkeille alueille. Toimitusketjuja lyhennetään ja strategisia resursseja suojataan.

Vihreä siirtymä toimii talouden keskeisenä moottorina. EU-sääntely ja julkinen rahoitus ohjaavat investointeja alueille, joilla on tilaa, infrastruktuuria ja logistisia etuja. Sään ääri-ilmiöt lisäävät epävarmuutta, mutta ympäristöpolitiikka kanavoi valtavia rahoitusvirtoja energiaan, vetytalouteen, kiertotalouteen ja uusiin materiaaliratkaisuihin. Teknologinen kehitys on osin pakon sanelemaa, mutta joukossa on myös todellisia läpimurtoja: energian varastointi, vetytalouden kaupallistumisen näkymät ja materiaalitehokkuus kehittyvät nopeasti.

Suomen talous kasvaa epätasaisesti. Ne alueet ja toimijat, jotka pystyvät kytkeytymään uusiin investointivirtoihin ja teknologisiin murroksiin, menestyvät hyvin. Toiset jäävät jälkeen. Automaatio ja tekoäly leviävät nopeasti, ja osaajapula on kriittinen kysymys.

Länsi-Uusimaa nousee rohkean vihreän siirtymän ja teollisen uudistumisen ytimeen. Alue hyötyy sijainnistaan, satamistaan, maa-alastaan ja energiainfrastruktuuristaan. Uusiutuva energia, vetytalous, kiertotalous ja materiaaliratkaisut synnyttävät uusia teollisia klustereita. Kunnat kilpailevat keskenään aktiivisesti investoinneista ja yrityksistä. Useat onnistuvat houkuttelemaan merkittäviä investointeja. Yrityksillä on vahva ja näkyvä rooli alueen kehityksessä, ja ne toimivat tiiviissä yhteistyössä kuntien ja valtion kanssa. Suuret teolliset toimijat, energia- ja logistiikkayritykset sekä alihankintaverkostot muovaavat alueen taloudellista dynamiikkaa.

Liikenne ja alueen saavutettavuus ovat investointien kannalta merkittävässä roolissa. Satamat, tie- ja raideyhteydet sekä energiainfra ovat kriittisiä investointien edellytyksiä.

Liikkuminen lisääntyy, ja raskas liikenne sekä logistiikka näkyvät aiempaa voimakkaammin arjessa.

Sään ääri-ilmiöt lisäävät riskejä, mutta juuri niihin vastaaminen ohjaa rahaa alueelle. Toisaalta pohjoiset alueet nähdään suhteellisina voittajina ilmaston muuttuessa. Maankäyttöön ja ympäristövaikutuksiin liittyvät konfliktit kärjistyvät, kun teollinen kasvu ja luonnonsuojelu törmäävät.

Elinkeinorakenne vahvistuu teollisuuden, logistiikan, energiaratkaisujen ja huoltovarmuuteen liittyvien toimintojen ympärille. Teknologiakehityksen myötä suorittavan työn työpaikkoja katoaa ja uusia työpaikkoja syntyy erityisesti asiantuntijatasolle. Ne edellyttävät uudenlaista osaamista. Eurooppalaiset toimitusketjut vahvistuvat, ja Länsi-Uusimaa kytkeytyy tiiviisti eurooppalaiseen vihreän siirtymän ekosysteemiin. Alueesta muodostuu tuotannon, logistiikan ja energiaratkaisujen vyöhyke.

Kaksikielisyys on merkittävä kysymys, mutta käytännössä työelämä ja investointihankkeet toimivat yhä useammin monikielisessä ympäristössä. Englannin asema vahvistuu yritystoiminnassa, mikä muuttaa kielikysymyksen luonnetta, mutta ei poista sen merkitystä paikallisissa palveluissa.

Kunnat ottavat aktiivisen roolin mahdollistajina: ne kaavoittavat, investoivat infraan ja tekevät yhteistyötä yritysten ja valtion kanssa. Kuntatalous vahvistuu kasvun myötä, mutta altistuu myös suhdannevaihteluille ja investointiriskeille. Kasvun kääntöpuolena maankäyttö ja ympäristökysymykset nousevat keskiöön. Teollisten hankkeiden ja luonnon suojelun väliset ristiriidat kärjistyvät, ja paikalliset konfliktit lisääntyvät. Päätöksenteossa korostuvat nopeus, strateginen rohkeus ja kyky toimia epävarmuudessa. Maailma palkitsee aktiivisuuden, mutta virheille on vähän tilaa. Luottamus kuntapäittäjiin on kaksijakoista: osa asukkaista arvostaa päättäjien rohkeutta ja nopeaa toimintaa, osa kokee päätöksenteon liian yritys- ja investointivetoiseksi.

Tulevaisuuskuva 3

Sopeutumisen periferia

Maailman geopolittinen tilanne on kroonisesti jännittynyt. Alueelliset konfliktit lisääntyvät, kansainväliset instituutiot heikentyvät ja yhteiset pelisäännöt rapautuvat. EU keskittyy ensisijaisesti sisäisen vakauden ja perusturvallisuuden ylläpitämiseen, ei kehittämiseen tai uudistumiseen. Turvallisuus, varautuminen ja kriisinhallinta ohittavat pitkäjänteisen strategisen ohjauksen.

Globaali talous ajautuu pitkittyneeseen matalasuhdanteeseen. Velkaantuminen, inflaatio ja julkisen talouden kriisit kaventavat liikkumavaraa. Investoinnit ovat vähäisiä ja varovaisia, eikä riskinottoon ole varaa. Vihreä siirtymä hidastuu ja pirstaloituu. Tavoitteet ovat yhä olemassa, mutta käytännön toteutus ontuu. Ilmastotoimet kilpailevat talouskysymysten, huoltovarmuuden ja sosiaalisen vakauden kanssa. Ilmastomuutoksen vaikutukset ovat vakavia ja kalliita ympäri maailmaa. Sopeutuminen syö yhä suuremman osan julkisista resursseista, vaikka Pohjolassa selvitäänkin muuta maailmaa vähemmällä.

Raaka-aineiden saatavuuteen, logistiikkaan ja energiaan liittyvät häiriöt ovat lähes jokapäiväisiä ja monet yritykset rakentavat liiketoimintansa niiden varaan. Teknologinen kehitys jatkuu, mutta hitaasti ja epätasaisesti. Tuottavuuskehitys hidastuu. Teknologia ei tarjoa nopeaa ulospääsyä kriisistä, vaan lähinnä keinoja selviytyä.

Ilmastomuutos ja siihen välillisesti liittyvät konfliktit lisäävät kansainvälistä muuttoliikettä. Eurooppaan suuntautuu uusia muuttovirtoja. Suuret kaupungit kamppailevat segregaan, asumiskustannusten ja sosiaalisten jännitteiden kanssa. Maahanmuuton myötä Länsi-Uudenmaan väestön väheneminen hidastuu ja paikoin kääntyy lieväksi kasvuksi. Länsi-Uusimaa houkuttelee erityisesti niitä, joille suurten kaupunkien segregaan, turvattomuuden ja asumisen kallistumisen koetaan muodostavan riskin. Alueen koettu turvallisuus ja luonto korostuvat vetovoimatekijöinä.

Vihreä siirtymä toteutuu alueella pääosin ulkoisella ohjauksella EU:n ja valtion minimivaatimusten kautta. Kunnilla ei ole resursseja omaehtosiin investointeihin, ja vihreys koetaan enemmän velvoitteena kuin mahdollisuutena. Ilmastomuutoksen

vaikutukset osuvat alueelle raskaasti. Sopeutuminen on välttämätöntä, mutta resurssit ovat niukat. Infran ja kiinteistöjen korjausvelka kasvaa, ja paikalliset ympäristökonfliktit lisääntyvät, kun joudutaan tekemään vaikeita valintoja siitä, mitä suojellaan ja mistä luovutaan. Liikenneinvestoinnit jäävät vähäisiksi, ja infraa ylläpidetään minimitasolla. Alueen saavutettavuus perustuu olemassa oleviin yhteyksiin, ja liikkumisen kustannukset sekä epävarmuus kasvavat.

Geopolittinen epävarmuus nostaa esiin myös alueen maantieteellisen merkityksen. Länsi-Uudenmaan sijainti, logistiset yhteydet ja etäisyys suurista väestökeskittymistä tekevät siitä strategisesti kiinnostavan varautumisen ja turvallisuuden näkökulmasta. Puolustusteollisuus kasvaa alueella. Myös informaatio- ja viestintäala on kasvussa. Kehitys tuo työpaikkoja ja investointeja, mutta ei muodosta laajaa kasvun moottoria.

Länsi-Uudellamaalla perustettavien yritysten määrä lähtee kasvuun. Yritystoiminta painottuu pieniin, paikallisiin ja usein maahanmuuttajataustaisiin yrityksiin, jotka vastaavat arjen palvelutarpeisiin. Pienyrityksillä on suuri merkitys alueelle syntyvien uusien työpaikkojen luomisessa ja ne muodostavat merkittävän taloudellisen perustan.

Kunnan roolina on turvata peruspalvelut ja sosiaalinen vakuus. Päätöksenteko on reaktiivista, ja resurssit kohdistuvat pakollisiin tehtäviin. Kielikysymys nousee ajoittain jännitteeksi tilanteissa, joissa palveluja joudutaan karsimaan tai keskittämään. Riippuvuus valtion tuista kasvaa. Kuntatalous on jatkuvassa kriisitilassa. Palveluja karsitaan ja yhdistetään, ja yhteistyö kuntien välillä tiivistyy. Kuntaliitokset ja aluehallinnon vahvistuminen nousevat väistämättä pöydälle. Tulevaisuus rakentuu selviytymisen ehdoilla, mutta tavoitteena on silti säilyttää perusturvallisuus, toimiva arki ja yhteisöjen kantokyky maailmassa, jossa epävarmuus on pysyvä olotila. Luottamus kuntapäätäjiin on koetuksella, kun päätöksenteko on jatkuvaa kriisinhallintaa ja palveluiden karsimista. Ymmärrystä löytyy, mutta pitkä epävarmuus ja toistuvat leikkaukset heikentävät luottamusta ja lisäävät turhautumista.

MORE THAN

